

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Imelda-Instituut te BRUSSEL-STAD

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Instellingsnummer	33258
Instelling	Imelda-Instituut
Directeur	Wilfried ASSCHERICKX
Adres	Moutstraat 19 - 1000 BRUSSEL-STAD
Telefoon	02-511.06.53
Fax	02-513.15.71
E-mail	info@imelda-instituut.be
Website	http://www.imelda-instituut.be
Bestuur van de instelling	VZW Maria Boodschap Brussel -Annuntiaten
Adres	Naamsesteenweg 355 - 3001 HEVERLEE
Scholengemeenschap	SGKSO Sint-Gorik Brussel
Adres	Landsroemlaan 126 - 1083 GANSHOREN
CLB	Vrij CLB Pieter Breughel
Adres	Opzichterstraat 84 - 1080 SINT-JANS-MOLENBEEK
Dagen van het doorlichtingsbezoek	7-10-2013, 8-10-2013, 9-10-2013, 10-10-2013, 11-10-2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	11-10-2013
Datum bespreking verslag met de instelling	03-12-2013
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Eric Suys
Teamleden	Lieve Claes, Ria Coenen, Serge Saubain, Marie-Rose Van Nooten
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen.....	8
3.1.1.2 Nederlands in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/016)	9
3.1.1.3 Techniek in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/017)	11
3.1.1.4 Techniek in de eerste graad B-stroom (leerplan 2010/020)	12
3.1.1.5 Expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede graad in de studierichting Sociale en Technische Wetenschappen (leerplan 2012/080)	13
3.1.1.6 Nederlands in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen (leerplan 2006/008)	15
3.1.1.7 Handelscorrespondentie Nederlands in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen (leerplan Zakelijke communicatie Nederlands 2010/009)	18
3.1.1.8 Engels in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen (leerplan 2004/055)	19
3.1.1.9 Duits in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen (leerplan 2003/075)	20
3.1.1.10 Dactylografie, toegepaste informatica en kantoortechnieken in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen (leerplan 2010/005)	21
3.1.1.11 Toegepaste economie in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan 2013/014)	23
3.1.1.12 Expressie, opvoedkunde, verzorging en stage in tso derde graad in de studierichting Jeugd- en gehandicaptenzorg (1999/022)	26
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	29
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	29
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	30
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	31
4.1 Evaluatiepraktijk.....	31
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	34
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	36
6.1 Wat doet de school goed?.....	36
6.2 Wat kan de school verbeteren?	36
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	36
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	37
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	37

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Imelda-Instituut is een middelgrote Vlaamse secundaire school met een hoofdvestigingsplaats in het centrum van de stad Brussel en een tweede vestigingsplaats in Anderlecht. Het ruime onderwijsaanbod omvat een eerste graad met A- en B-stroom en drie onderwijsvormen in de bovenbouw: bso, kso en tso. Dit aanbod situeert zich binnen de studiegebieden Beeldende kunsten, Handel, Personenzorg en Toerisme. De leerlingen komen overwegend uit maatschappelijk kwetsbare milieus. Taal- en leerachterstanden wegen op de leerprestaties.

De school wil met haar kwetsbare populatie leerwinst boeken door aan alle leerlingen gelijke onderwijskansen te bieden. Zij investeert doelgericht in socio-emotioneel welbevinden, in een sterke aandacht voor taalvaardigheidsonderwijs en in innoverende werkvormen. Het engagement van het schoolteam en de bekommernis om het welbevinden van de leerlingen is groot. Soms vertrekken de ondernomen acties niet altijd vanuit een breed gedragen visie die tot stand kwam via participatieve besluitvorming. Het zorgbeleid vergt zeer veel aandacht waardoor de aansturing, de opvolging en de bijsturing van onderwijs-gerelateerde processen zoals de leerlingenevaluatie in het gedrang komen.

Het erkenningsonderzoek werd gevoerd op basis van een representatief staal van het onderwijsaanbod. Daaruit blijkt dat de onderwijsdoelen in voldoende mate gerealiseerd worden voor Nederlands in de eerste graad A-stroom; techniek in de eerste graad A- en B-stroom; expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede graad in de studierichting Sociale en Technische wetenschappen; Engels in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen; dactylografie, toegepaste informatica en kantoortechnieken in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen.

Voor Nederlands in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen; handelscorrespondentie Nederlands in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen; Duits in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen; toegepaste economie in tso derde graad in de studierichting Handel; expressie, opvoedkunde, verzorging en stage in tso derde graad in de studierichting Jeugd- en gehandicaptenzorg volstaat het onderwijsaanbod niet. Onvoldoende leerplangerichtheid in het onderwijsaanbod en in de evaluatiepraktijk vormen de oorzaak van deze tekorten. Sommige vakgroepen bewaken te weinig de kwaliteit van het curriculum en gebruiken het leerplan niet altijd als referentiekader. Het beleid volgt de leerplanrealisatie te weinig doelgericht op.

De school neemt haar inspanningsverplichting aangaande de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) ernstig. Het beleid voorziet in een degelijke ondersteuning voor het invullen van de VOET-werking.

Met betrekking tot de leerlingenevaluatie geeft het beleid een aantal organisatorische richtlijnen en neemt initiatieven om de leerbegeleiding te sturen. De concrete invulling van de evaluatie is toevertrouwd aan de vakgroepen. De leerplandoelstellingen vormen te weinig het uitgangspunt van de evaluatiepraktijk, die regelmatig diepgang mist en onvoldoende rekening houdt met het vereiste beheersingsniveau. De evaluatiegegevens worden nog onvoldoende aangewend om het onderwijsproces te verbeteren. Een milde interpretatie van de regelgeving hypothekeert soms de validiteit van de attestering. Bovendien werken overgewaardeerde scores de studiemotivatie van de leerlingen niet in de hand.

Het kwaliteitszorgsysteem van de school staat aan het begin van een ontwikkelingsproces. Het beperkt zich voorlopig tot enkele aspecten van de schoolwerking en leidt nog onvoldoende tot effectieve bijsturingen. Daarvoor is het op gang brengen en opvolgen van een aantal processen noodzakelijk. De vakgroepen kunnen een bijdrage leveren via zelfevaluatie en het verhogen van hun doeltreffendheid.

De inspectie besluit de doorlichting met een gunstig advies beperkt in de tijd voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'. De school staat voor de uitdaging om de leerplanrealisatie en de evaluatiepraktijk op school- en op vakkenniveau verder uit te bouwen en te verbeteren. Het inspectieteam vertrouwt op het engagement en de competenties van het schoolteam om de vastgestelde verbeterpunten bij te sturen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	Nederlands, techniek	
Graad 1 B	techniek	
Graad 1 Handel	Nederlands, techniek	
Graad 1 Sociale en technische vorming	Nederlands, techniek	
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen		expressie, huishoudkunde, opvoedkunde
Graad 3 TSO Handel		toegepaste economie
Graad 3 TSO Secretariaat- talen	Engels, Nederlands	dactylografie, Duits, Engels, handelscorrespondentie Nederlands, kantoortechnieken, toegepaste economie, toegepaste informatica
Graad 3 TSO Jeugd- en gehandicaptenzorg		expressie, opvoedkunde, stage, verzorging

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	De visie en planning garanderen een kwaliteitsvolle invulling van de inspanningsverplichting voor VOET. De visie is geënt op de rol die de school wil opnemen als brede zorgschool. De school heeft aandacht voor de beide contexten van de VOET. Ze maakt er werk van de doelstellingen na te streven door de diverse activiteiten en projecten inhoudelijk in te vullen, aangepast aan de specifieke noden van de taalarme leerlingen. Daartoe integreert ze de VOET planmatig in de diverse vakken. Door op geregelde tijdstippen zowel de bestaande activiteiten en de projecten, als de realisatie van de VOET in de vakken te inventariseren, te verdiepen en bij te sturen, tracht de school haar leer- en opvoedingsopdracht waar te maken. De samenwerking tussen de leraren onderling en met de coördinator is goed. De speerpunten zijn het aanwakkeren van het communicatief vermogen van de leerlingen, vanwege de beperkte communicatieve vaardigheden van de taalzwakke leerlingen, maar ook het respecteren van het eigen zelfbeeld, het omgaan met verscheidenheid en de samenwerking tussen de leerlingen onderling.
Doelgerichtheid	
Doeltreffendheid	
Ondersteuning Ontwikkeling	

De school zorgt voor een breed draagvlak voor de VOET-werking door via de coördinator met de leraren geregeld te overleggen en hen te ondersteunen. Ze investeert hiervoor in 2 uren coördinatie. Elk schooljaar worden 2 contexten belicht. Per cluster is een werkgroep aangeduid. Aan de context 'sociorelationele ontwikkeling' wordt vooral via de seksualiteitsdagen gewerkt in het eerste leerjaar van de tweede graad. De werkgroep bespreekt en evalueert de geplande VOET-werking. De school communiceert geregeld over de VOET- initiatieven met de het personeel, de ouders en de leerlingen.

De evaluatie heeft betrekking op meerdere aspecten van de VOET-werking, is vrij systematisch uitgebouwd en leidt geregeld tot duidelijke conclusies en bijstellingen. De coördinator bespreekt de feedback vanuit de betrokkenen met de directie. Uit de analyse blijkt een goede dekkingsgraad en diepgang in het nastreven van de VOET. Het geregeld evalueren en bijsturen van de activiteiten heeft tot een kwaliteitsverbetering van het aanbod geleid.

Er zijn professionaliseringsinitiatieven. Het schoolteam is geïnformeerd over de nieuwe VOET en wordt ondersteund bij het opstellen en uitwerken van de geplande initiatieven. Voor een aantal specifieke domeinen volgde een aantal personeelsleden nascholing.

Uitvoering Socioculturele samenleving Sociorelationele ontwikkeling	Binnen de context socioculturele ontwikkeling worden de meeste eindtermen met voldoende diepgang bij de meeste leerlingen nagestreefd. Deze context krijgt in de vorm van themadagen aandacht. Tijdens deze projectdagen leren de leerlingen omgaan met de realiteit van de samenleving en met de samenlevingscultuur als dynamisch gegeven. De kunstgerelateerde cultuurexploratie gebeurt vanuit culturele initiatieven en extramurale activiteiten.
--	--

De context sociorelationele ontwikkeling wordt gevarieerd en leerlingspecifiek ingevuld door de school. De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. De school werkt hier met specifieke RSV-dagen in elk onpaar jaar. De diverse acties richten zich op sensibilisering rond seksualiteit, taalgerichte werking en communicatie.

3.1.1.2 Nederlands in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/016)

Voldoet

De leerlingen bereiken de eindtermen rond de ontwikkeling van de taalvaardigheden in voldoende mate. De leerplancomponenten komen voldoende evenwichtig aan bod.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Mede door hun aanhoudende inzet en vakbekwaamheid kunnen de leraren aantonen dat de leerlingen de eindtermen en leerdoelen aan het eind van het tweede leerjaar bereiken. De receptieve en productieve vaardigheden komen aan bod in het leerproces, volgens de integratieprincipes van het leerplan. De ondersteunende attitudes, vaardigheden, strategieën, inzichten en kennis worden vakkundig aangeleerd. De tekstsoorten worden gevarieerd aangeboden. Niet alle leerlingen kunnen aan het eind van het eerste leerjaar de teksten verwerken op het beoordelend niveau. De opgelopen taalachterstand, de gebrekkige beheersing van het Nederlands van de instromende leerlingen en de Franstalige leefomgeving zijn daar de meest voor de hand liggende oorzaken van. Het spreken (vooral het toelichten van een standpunt) op beoordelend niveau is geregeld een struikelblok voor leerlingen. Sommige leerlingen hebben het moeilijk met het schrijftechnische gedeelte van de taal. Bij schrijf oefeningen gaat de aandacht vooral naar taalbeschouwing: de tekststructuur, de zinsbouw, de woordkeuze en de spelling(vormen) worden op de meest transparante en eenvoudige manier duidelijk gemaakt. Door de sterk gestructureerde, individuele begeleiding van de leraren slagen de meeste leerlingen er in aan het eind van het tweede leerjaar de leerplandoelen te bereiken. De aanzet tot literaire competentie via leesplezier is doorgaans beperkt tot het aanbieden van eenvoudige teksten. Leesopdrachten hangen samen met schrijf- en spreekopdrachten, gekoppeld aan een persoonlijke inbreng van de leerlingen. De studieresultaten volgen de lijn van de klasgemiddelden en een groot aantal leerlingen slaagt. Door de aard van de evaluatie geven de uitslagen geen zuiver beeld van het kennen en kunnen van de leerlingen en de mate waarin ze alle leerplandoelstellingen beheersen.
---	---

Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Vanuit een lange traditie van gelijke onderwijskansenbeleid levert de school inspanningen om de talige beginsituatie van de leerlingen in kaart te brengen. De leraren gaan gericht aan de slag met de verzamelde gegevens en sturen de remediëring aan. Ondanks het stijgend aantal anderstalige leerlingen van de voorbije jaren controleren de leraren de leerplanrealisatie. Een professionele didactische aanpak, een vlotte samenwerking met vakleraren en een nauwgezette opvolging van het leerproces van de individuele leerlingen vormen hier de speerpunten.
--	---

Op het vlak van preventieve leerbegeleiding (leren leren) werken de leerlingen met verschillende leerstrategieën aangepast aan de vaardigheden lezen, luisteren, spreken en schrijven. Geleid door voorbeeldzinnen reflecteren ze over over het eigen kennen en kunnen en over de behaalde resultaten. Leerlingen met specifieke leermoeilijkheden of -stoornissen krijgen bijkomende ondersteuning, kunnen genieten van compenserende maatregelen of worden doorverwezen naar de zorgklas.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De school kiest voor een mengvorm van permanente en gespreide evaluatie. Het halve-dag-systeem tijdens de examenperiode wordt aangehouden.

Hoewel de leraren inspanningen leveren om de leerlingenevaluatie duidelijk en transparant te maken, is deze nog onvoldoende efficiënt als reflectie-instrument en als middel om het onderwijsleerproces van de leerlingen bij te sturen.

Grote herhalingsstoetsen (alternatieve examens) krijgen ten aanzien van de veelvuldige toetsen en taken een zwaarder gewicht. De evaluatiegegevens worden met een afgesproken verdeelsleutel (op schoolniveau) verrekend naar een eindcijfer op het rapport. Het is evenwel niet altijd duidelijk voor de leraren noch voor de leerlingen welk gewicht de rapportcijfers dragen en waar het eindcijfer voor staat.

De registratie van de evaluatie van eindtermen, leerplandoelen, algemene en leerplangebonden attitudes is onvoldoende transparant. Het is niet duidelijk welke aangeboden attitudes wanneer aan bod komen op basis van welke criteria. Geregeld worden algemene attitudes opgenomen in de beoordelingscriteria van taken waardoor de leerling niet altijd weet hoe sterk zijn realisatie van de te bereiken eindterm(en) is. De vakgroep gebruikt de vakattitudes nog te weinig om het klasmanagement te bewaken en om leerlingen te leren reflecteren over het leerrendement. Vormen van wederzijdse evaluatie op leerlingenniveau zijn nog geen gemeengoed in de context van het vaardigheidsgerichte leren.

De vaardigheden en taalbeschouwelijke kennisinhouden worden nog te vaak gescheiden geëvalueerd.

De evaluatiepraktijk richt zich voornamelijk op het beschrijvende niveau en minder op het structurerende niveau. Het beoordelende niveau (zoals het vergelijken van teksten) komt zelden aan bod komt. De leraren verzamelen systematisch gegevens over de evaluatie van spreken en gesprekken voeren. Vormen van structurerend leren worden vooral in de vakdoorbrekende projectwerking gerealiseerd en opgenomen in de evaluatie.

De leerlingenresultaten komen overeen met de globale resultaten voor andere vakken.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school komt tegemoet aan de minimale materiële leerplanvereisten. De school stelt hiervoor (leer)middelen in de klassen ter beschikking. De meeste leslokalen werken met een pc voor leraren en een beamer. Een probleem voor de vestiging Scheut is dat het ICT-lokaal niet altijd beschikbaar is voor onderzoekwerk door overbezetting.

Deskundigheidsbevordering	De teamleden staan open voor nieuwe ontwikkelingen. De vakgroep volgde nascholing rond de vernieuwde eindtermen en zette die om in de lespraktijk. In samenwerking met en door de externe ondersteuning van BROSO werd de deskundigheid met betrekking tot het onderwijs aan anderstalige leerlingen verhoogd onder andere door de beginsituatie van instromende leerlingen te analyseren, het lesmateriaal voor de 'projectwerking' aan te passen en door de effecten van het taalvaardigheidsleerproces bij de leerlingen te meten. De vakleraren betrokken bij de projectwerking overleggen over het aangeboden lesmateriaal, de planning en de evaluatie.
<i>Vorming</i>	
<i>Beginsituatieanalyse</i>	Het rendement van het overleg met de collega's van de tweede en derde graad is nog te beperkt. Ook in de derde graad stromen heel wat leerlingen in met gelijkaardige leerachtergronden. De expertise van de eerste graad wordt onvoldoende ingezet in de volgende graden.
<i>Overleg</i>	

3.1.1.3 Techniek in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/017)

Voldoet

De leerlingen bereiken de eindtermen. De leerplandoelstellingen komen in voldoende mate en evenwichtig aan bod. De evaluatie is afgestemd op de leerplandoelen.

Onderwijsaanbod	Alle toepassingsgebieden zijn behandeld. Het bereikte beheersingsniveau van eindtermen en leerplandoelen is veeleer matig. Omwille van de specifieke leerlingenkenmerken leveren de leraren heel wat inspanningen om, ook met betrekking tot de taalontwikkeling, leerwinst te boeken.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Wat de lesopdrachten betreft is, bij de omschrijving van de probleemstelling, de oplossing dikwijls reeds vooraf bepaald. De mogelijkheden om de gepaste materialen en middelen te kiezen in het kader van een verantwoorde, milieubewuste en veilige uitvoering worden zelden verkend. Het geleerde aanwenden in nieuwe situaties komt weinig aan bod.

De stappen van het technisch proces zijn geïntegreerd in alle opdrachten. De eindtermen met betrekking tot illustreren, ontwerpen en de rol van technische beroepen krijgen daarentegen minder aandacht.

De kansen om aanleg en belangstelling bij de leerlingen te ontdekken in functie van een doelgerichte onderbouwing van de studiekeuze en oriëntering, worden niet altijd benut.

Leerbegeleiding	De geëngageerde leraren doen veel inspanningen om de leerlingen te motiveren en om onderwijs te brengen aansluitend bij hun leefwereld. De projectbundels zijn leerlingenvriendelijk. Het aanleren van praktische vaardigheden is ondersteund door degelijk uitgewerkte stappenplannen en ICT wordt gepast aangewend. In de lessen heerst een aangenaam leefklimaat. Toch hanteert het lerarenteam nog weinig de vakgebonden attitudes om het klasmanagement aan te sturen.
<i>Preventief</i>	
<i>Curatief</i>	

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De school kiest voor permanente evaluatie die voldoende afgestemd is op het curriculum en gericht op de kaders uit het leerplan. De verhouding tussen de evaluatie van ‘hanteren’ en van ‘duiden en begrijpen’ is relevant. Toch leiden de dimensies ‘duiden en begrijpen’, onder meer vanwege de invulcultuur, nog tot vragen die vooral peilen naar de reproductie van kennis. De evaluatieaspecten kennis, vaardigheden, verworven inzichten, vakgebonden attitudes en de samenhang ervan worden niet altijd efficiënt in kaart gebracht en weinig gebruikt om het onderwijsproces bij te sturen. De evaluatiedocumenten bieden mogelijkheden tot een kwaliteitsvolle beoordeling, maar verdienen verfijning.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school beschikt over een technieklokaal. Een computerklas wordt indien nodig, ingeroosterd wordt voor techniek. De beschikbare ruimte in het vaklokaal volstaat in verhouding tot de grootte van de klasgroepen, zodat actief leren en veilig en ergonomisch werken mogelijk zijn. Een deel van de minimaal noodzakelijke uitrusting om de leerplandoelen optimaal te realiseren ontbreekt nog. Voorlopig is het voor de leraren soms behelpen met eigen middelen. De schoolleiding heeft de intentie om op termijn deze hiaten weg te werken.
Deskundigheidsbevordering	Formele en vooral informele overlegmomenten hebben geleid tot het ordenen en verdelen van de leerplandoelstellingen voor diverse toepassingsgebieden. Projecten en cursusmateriaal werd geselecteerd of ontwikkeld. De school werkt nauw samen met de pedagogische begeleidingsdienst. De leraren volgen nieuwe ontwikkelingen en nemen deel aan vakgebonden nascholingsinitiatieven.

3.1.1.4 Techniek in de eerste graad B-stroom (leerplan 2010/020)

Voldoet

De ontwikkelingsdoelen en de leerplandoelstellingen worden evenwichtig aangereikt. De evaluatie is valide.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De vereiste verkenningsgebieden komen aan bod, de keuze is in hoofdzaak afgestemd op het studieaanbod in de bovenbouw van de school. Nagenoeg alle ontwikkelingsdoelen en leerplandoelen worden nagestreefd. Omwille van de specifieke leerlingenkenmerken leveren de leraren heel wat inspanningen om, vooral met betrekking tot de taalontwikkeling, leerwinst te boeken. Het studiepeil is matig. Opdrachten en projecten bieden genoeg mogelijkheden om te leren denken vanuit de uitvoering. Afhankelijk van het verkenningsgebied varieert echter de diepgang. Hoewel het technisch proces herkenbaar is in de meeste leerstofdelen en de toe te passen handelingen, wordt deze logische structuur nog te weinig aangewend om de zelfredzaamheid van de leerlingen te bevorderen. De kansen om aanleg en belangstelling bij de leerlingen te ontdekken in functie van een doelgerichte onderbouwing van de studiekeuze en oriëntering, worden niet altijd benut.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De geëngageerde leraren doen veel inspanningen om de leerlingen te motiveren en om onderwijs te brengen aansluitend bij hun leefwereld. De projectbundels zijn leerlingenvriendelijk. Het aanleren van praktische vaardigheden is ondersteund door degelijk uitgewerkte stappenplannen en ICT wordt gepast aangewend. In de lessen heerst een aangenaam leefklimaat. Toch hanteert het lerarenteam nog weinig de vakgebonden attitudes om het klasmanagement aan te sturen.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De school kiest voor permanente evaluatie die voldoende afgestemd is op het curriculum en gericht op de kaders uit het leerplan. De verhouding tussen de evaluatie van ‘hanteren’ en van ‘duiden en begrijpen’ is relevant. Toch leiden de dimensies ‘duiden en begrijpen’, onder meer vanwege de invulcultuur, nog tot vragen die vooral peilen naar de reproductie van kennis. De evaluatieaspecten kennis, vaardigheden, verworven inzichten, vakgebonden attitudes en de samenhang ervan worden niet altijd efficiënt in kaart gebracht en weinig gebruikt om het onderwijsproces bij te sturen. De evaluatiedocumenten bieden mogelijkheden tot een kwaliteitsvolle beoordeling, maar verdienen verfijning.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school beschikt over een technieklokaal en een computerklas die, indien nodig, ingeroosterd wordt voor techniek. De beschikbare ruimte in het vaklokaal volstaat in verhouding tot de grootte van de klasgroepen, zodat actief leren en veilig en ergonomisch werken mogelijk zijn. Een deel van de minimaal noodzakelijke uitrusting om de leerplandoelen optimaal te realiseren ontbreekt nog. Voorlopig is het voor de leraren soms behelpen met eigen middelen. De schoolleiding heeft de intentie om op termijn deze hiaten weg te werken.
Deskundigheidsbevordering	Formele en vooral informele overlegmomenten hebben geleid tot het ordenen en verdelen van de leerplandoelstellingen voor diverse toepassingsgebieden. Projecten en cursusmateriaal werd geselecteerd of ontwikkeld. De school werkt nauw samen met de pedagogische begeleidingsdienst. De leraren volgen nieuwe ontwikkelingen en nemen deel aan vakgebonden nascholingsinitiatieven.

3.1.1.5 Expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede graad in de studierichting Sociale en Technische Wetenschappen (leerplan 2012/080)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden volledig en met voldoende diepgang bereikt. De evaluatie is betrouwbaar en voldoende valide.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De realisatie van de leerplandoelstellingen (LPD) rond expressie gebeurt binnen de werkvorm integrale opdrachten (IO). De doelstellingen rond impressie en expressie (LPD 1 t.e.m. 5) krijgen hierin eerder beperkte aandacht. Cultuur en de bijbehorende waaier aan kunst- en expressievormen komen nog te weinig aan bod. De meerderheid van de opdrachten situeert zich in het domein van de beeldende expressie en minder in andere expressievormen (klank en muziek; beweging en dans; woord en drama). Voor het uitwerken en ondersteunen van activiteiten (LPD 6-7-8) krijgen de leerlingen richtlijnen en oefenkansen. Via de verschillende thema's en opdrachten van de IO's krijgen de leerlingen voldoende tijd en mogelijkheden om de aangeboden expressievormen toe te passen. Dit geldt ook voor de doelstellingen rond presenteren (LPD 9 t.e.m. 12). De leraren maken recent werk van een representatiever aanbod voor expressie in het grotere geheel. Hierdoor is er een positieve evolutie merkbaar. De realisatie van de LPD expressie gebeurt in relatie tot de vier competenties zoals aangegeven in het leerplan. De werkstukken getuigen nog niet van een goed niveau.
---	---

Huishoudkunde krijgt een voldoende gewicht per week binnen de component IO. Alle LPD worden systematisch aangeboden zowel op kennis- als op toepassingsniveau. De LPD die verband houden met voedingsvoorlichtingsmodellen, voedingsmiddelen en voedingsstoffen krijgen voldoende aandacht. In samenwerking met de component Natuurwetenschappen is er tevens aandacht voor de wetenschappelijke benadering van deze doelen. De LPD rond plannen, voorbereiden en bereiden van een maaltijd krijgen vorm binnen de goed gekozen thema's. Ook is er voldoende oog voor het kader van voedingsvoorlichting en gezondheid...

Voor opvoedkunde worden de LPD nagenoeg volledig en meestal met voldoende evenwicht en diepgang aangeboden. Het studiemateriaal bestaat uit een leerboek aangevuld met actuele informatie en beeldmateriaal. De leerlingen krijgen de kans om actief met de leerstof aan de slag te gaan door zelfstandig en in groep kennis en inzicht op te bouwen en vaardigheden aan te leren en toe te passen. Binnen IO krijgt opvoedkunde een ondersteunende functie, onderzoeksvragen bij de verschillende thema's hebben betrekking tot sociaal wetenschappelijke onderwerpen.

Uitrusting Voor expressie maakt men gebruik van een lokaal voor plastische opvoeding. Het lokaal is voorzien van een computer en projectiemateriaal maar is ontoereikend bij actieve werkvormen en bewegingsactiviteiten.

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De inrichting van de didactische keuken is in overeenstemming met de minimale materiële vereisten van het leerplan.

Voor opvoedkunde is er geen polyvalent lokaal beschikbaar doordat de school kampt met een nijpend plaatsgebrek. Dit werkt hinderlijk bij het bereiken van de doelstellingen rond communicatieve en sociale vaardigheden. Voor opzoekingswerk hebben de leerlingen onvoldoende toegang tot audiovisuele apparatuur en digitale- en analoge informatiebronnen zoals het leerplan voorschrijft.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

De evaluatie van expressie en voeding gebeurt via een registratiesysteem waarin er zowel aandacht is voor competentie gerichte evaluatie als voor het bereiken van de specifieke LPD. De verschillende criteria zijn terug te vinden in het doelenboek en zijn zichtbaar gemaakt voor de leerlingen en de ouders via het digitale leerplatform. Iedere uitgewerkte opdracht is voorzien van een zelfevaluatie en wordt aangevuld met feedback en een evaluatie van de leraar. Het lerarenteam bepaalt gezamenlijk per rapportperiode een globale score voor elke competentie. De behaalde resultaten voor expressie en voeding zijn enkel zichtbaar op het digitale platform, dit maakt het rapport minder transparant voor externen.

De leraren besteden nog te weinig aandacht aan de uitvoering van de taken en opdrachten en zetten de leerlingen zo onvoldoende aan tot het afleveren van een aanvaardbaar product. Het tonen van inzet zonder een behoorlijk resultaat geeft al te snel aan de leerlingen een voldoende score.

Voor opvoedkunde is de evaluatie gespreid over toetsen, opdrachten en examens. De afstemming op de LPD voldoet. De vragen zijn gericht op de verschillende beheersingsniveaus.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Het lerarenteam begeleidt en coacht de leerlingen met zorg. Er is aandacht voor leerbegeleiding en studieoriëntering. Het gebruik van activerende werkvormen en binnenklasdifferentiatie is in de meeste vakken aanwezig.

De herschikking van de grotere klasgroepen naar kleinere groepen voor IO geeft extra ondersteuning aan het leerproces. Leerlingen krijgen de kans om op eigen tempo en onder continue begeleiding te werken binnen de IO's. Het zelfontwikkeld studiemateriaal bevat duidelijke doelen, opdrachten en criteria. De verschillende competenties vormen de basis bij het werken met de leerlingen. De leraren volgen de vorderingen van de leerlingen op en bieden individuele begeleiding waar nodig. Het gebruik van ICT blijft meestal beperkt.

Deskundigheidsbevordering

De vakgroep overlegt regelmatig zowel formeel als informeel. Voor het realiseren van de IO's en de bijhorende competenties werken de leraren op wekelijkse basis nauw samen. De vakgroep maakt werk van leerlijnen, ze toetst de behaalde resultaten regelmatig aan de doelstellingen en ze stellen de werkvormen bij waar nodig. Deze samenwerking vormt een stevige basis om de professionaliteit verder te verhogen. De leraren doen hierbij regelmatig beroep op de pedagogische begeleiding.

3.1.1.6 Nederlands in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen (leerplan 2006/008)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie sluit onvoldoende aan bij de uitgangspunten van de eindtermen en de doelstellingen van het leerplan. Niet alle leerplancomponenten worden aangeboden. De evaluatie is niet valide.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Vorig schooljaar vertoonde het onderwijsaanbod vooral in het eerste leerjaar hiaten door de wisselende lesopdrachten, een gebrekkige of ontbrekende evaluatie, digitaal begeleide schrijfopdrachten onvoldoende afgestemd op de tekstsoorten, weinig communicatieve strategische ondersteuning en weinig aandacht voor literaire ervaringen en leesplezier.

Dit schooljaar is de aanpak voor het vak anders. Het eerste leerjaar kent een projectmatige vakdoorbrekende invulling van het onderwijsaanbod terwijl de leraren in het tweede leerjaar een klassieke invulling van het curriculum verkiezen. De nieuwe aanpak is in een ontwikkelingsfase. De samenwerking met de zaakvakken met de nadruk op taalvaardigheidsonderwijs is veelbelovend.

De leraren hebben het moeilijk om naast de vier 'klassieke' communicatieve vaardigheden ook de informatievaardigheid, selectie- en interpretatievaardigheid, reflectievaardigheid ... aan te leren.

De instroom van anderstalige leerlingen met leerachterstand is in het eerste leerjaar hoog, waardoor de leraren op zoek gaan naar een aangepaste aanpak voor de realisatie van de leerplandoelstellingen. De morfologische en syntactische voorkennis van de leerlingen is doorgaans laag. De conceptuele kennis van de basisgrammatica in de moedertaal voldoet vaak niet om verder te bouwen. Een standaard remediëring ligt niet voor de hand. De leraren worstelen met een beginsituatie van leerlingen die niet aangepast is aan de eisen van dit leerplan. Een professionele samenwerking met alle taalleraren en met externen is noodzakelijk om een aangepast didactisch antwoord te vinden.

De projectmatige aanpak is zeker een verdienstelijke poging om tegemoet te komen aan de eisen van het leerplan. Door de huidige invulling zijn de communicatieve aanpak en het vaardigheidsonderwijs evenwel te beperkt.

Communicatieve activiteiten en taaltaken zijn ondervertegenwoordigd. Ze zijn noodzakelijk voor het functioneren in onze huidige samenleving. Vooral voor gespreksvaardigheid kan de school niet aantonen dat de leerlingen in relevante communicatieve situaties de leerplandoelstellingen tijdens het spreekproces bereiken. Luisteren en spreken vanuit diverterende teksten en activerende boodschappen staan te weinig in het teken van de verhoging van de praktische taalvaardigheid.

Lezen en schrijven krijgen de meeste aandacht maar zijn onvoldoende op basis van compenserende strategieën ingevuld.

De vaardigheden worden te los van elkaar behandeld en geëvalueerd, waardoor de door het leerplan aanbevolen integratie niet altijd wordt bereikt. Voor de realisatie van taalbeschouwing wordt onvoldoende uitgegaan van reflecties op de taalhandelingen van de leerlingen zelf.

Het vak Nederlands levert, in samenwerking met de zaakvakken, teksten voor de geïntegreerde proef aan zoals de dankbrief, de historiek en de voorstelling van het bedrijf. De schriftelijke feedback door de leraren is gedetailleerd. Standaard herschrijven de leerlingen tot drie maal toe de opdrachten, rekening houdend met de aanmerkingen van de leraar. De leerplandoelstellingen van het vak Zakelijke communicatie zijn beter geschikt om hier een essentiële bijdrage te leveren.

De studieresultaten liggen in de lijn van de klasgemiddelden voor de taalvakken. Door de specifieke beginsituatie, het onevenwicht in het onderwijsaanbod, de gebrekkige evaluatie en de onstabiele lesopdrachten geven de cijfers echter geen correct beeld van de capaciteiten van de leerlingen en de mate waarin ze alle leerplandoelstellingen beheersen.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De school heeft het moeilijk om haar doelstellingen rond reflectie, remediëring en permanente evaluatie waar te maken.

De evaluatie is momenteel een mengeling van gespreide evaluatie van taken en toetsen, van permanente evaluatie van vaardigheden en van overwegend kennisgerichte herhalingstoetsen. De leesontwikkeling van de leerlingen wordt niet systematisch in kaart gebracht.

De evaluatie is weinig transparant. De school kan niet voor alle vaardigheden verantwoordingsstukken voorleggen. Het procesmatige aspect van de evaluatie zoals voor spreek- en gespreksvaardigheid is niet duidelijk. De taalvaardigheden worden zelden geïntegreerd of in de grotere taalopdrachten aangeboden en geëvalueerd.

De evaluatie bevat weinig gegevens over ingezette strategieën en vakattitudes. De strategieën worden soms geoefend, maar onvoldoende systematisch opgenomen in de evaluatie.

De aanzetten tot zelfevaluatie via het bijhouden van een taalportfolio bevatten onvoldoende evaluatiecriteria die gekoppeld zijn aan eindtermen of leerplandoelen omdat de opdrachten voor de leerlingen daar onvoldoende duidelijk aan gelinkt zijn. Het taalportfolio bevat toetsen en taken over de vier vaardigheden (lezen, spreken, luisteren en schrijven). Vaak worden vooral algemene attitudes (uitvoerig behandeld, vlot naar voor gebracht, goed voorbereid e.d.) beoordeeld. De criteria worden zelden met de leerlingen vooraf bepaald of besproken.

De taken en toetsen vertonen extremen in beheersingsniveau: van een simplistische vraagstelling op kopiërend niveau (Geef de titel van) over eenvoudige juist-of niet-vragen tot uitgebreide en diepgaandere vragen over tekstbegrip. De verrekening van de antwoorden is vaak onduidelijk. De leerling krijgt soms een cijfer voor het verwachte antwoord en niet voor het geschreven antwoord.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De leerlingen worden begeleid en ondersteund.

De klassieke opstelling van de lokalen belemmert het ontwikkelen van zelfontdekkend leren en het gebruik van de activerende werkvormen gericht op vaardigheidsontwikkeling. Hoewel de lesgroepen en de materiële middelen een variatie van werkvormen mogelijk maken, overheerst het onderwijsleergesprek, wat niet aansluit bij het concept van het vaardigheidsgerichte leren.

Het gebruik van de digitale leeromgeving in de ondersteuning van het leerproces tijdens de projecturen is een bevorderende factor.

Het taalportfolio geeft een overzicht van de resultaten taken en toetsen per vaardigheid. De verwachte reflectie van de leerlingen op het eigen kunnen en kennen is niet altijd even kwaliteitsvol.

Het is duidelijk dat de leerlingen onvoldoende conceptuele kennis hebben om te voldoen aan de eisen van het leerplan. Daar heeft de vakgroep nog geen antwoord op gevonden.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De school beschikt over een aantal goed uitgeruste vaklokalen. De didactische aankleding ervan is voldoende leerkrachtig. De lokalen beschikken o.a. over een computer en beamer.

Onderwijsorganisatie

Samenstelling klasgroepen

Organisatie curriculum

De lesgroepen zijn klein en aangepast aan het taalheterogene publiek van de school.

Dit schooljaar is de aanpak voor het vak anders. In het eerste leerjaar krijgen de leerlingen alle drie de lesuren Nederlands op één voormiddag. Het eerste is een klassiek lesuur met leerboek en twee begeleide, vakdoorbrekende projecturen waarin de leerlingen zelfstandig opdrachten uitvoeren in een computerlokaal. Het tweede leerjaar kent dan weer een klassiek invulling van de lesuren met leerboek, verspreid over de week. Het ontbreekt aan transparantie over de bereikte eindtermen in de graad.

De aanbeveling van het leerplan Zakelijke communicatie Nederlands om in beide leerjaren eenzelfde leraar het vak te laten geven, kan een oplossing bieden voor de realisatie van de leerplandoelstellingen. Het spreekt voor zich dat professioneel overleg en samenwerking met het vak Nederlands en de vakken van het specifieke gedeelte onontbeerlijk zijn om tot een efficiënte invulling van het curriculum te komen.

Deskundigheidsbevordering

Beginsituatieanalyse

Overleg

Vorming

Het vakgroeptoverleg richt zich vooral op formele en minder op inhoudelijke aspecten.

Recent betekent de samenwerking met de zaakvakken een meerwaarde. De resultaten hiervan zijn pas aan het eind van het tweede leerjaar meetbaar.

Desondanks bewaakt de vakgroep Nederlands momenteel nog onvoldoende de realisatie van de te bereiken eindplannen en leerdoelstellingen.

Professionalisering en overleg met en ondersteuning door externen zijn noodzakelijk om de leraren te ondersteunen in hun zoektocht.

3.1.1.7 Handelscorrespondentie Nederlands in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen (leerplan Zakelijke communicatie Nederlands 2010/009)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie sluit onvoldoende aan bij de algemene doelstellingen van het leerplan. De evaluatie is niet valide.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Ondanks de inspanningen van de leraren om de leerplandoelstellingen van het specifieke gedeelte (zakelijke communicatie Nederlands) te realiseren, beheersen de leerlingen onvoldoende aspecten van de mondelinge en de schriftelijke communicatie. Vooral het analyseren en gebruiken van veel voorkomende zakelijke teksten op productieve wijze (nieuwe documenten creëren) is ontoereikend. Ook de klachtenbehandeling verloopt moeizaam. Door een gebrekkige beheersing van de basisvaardigheden en strategieën van de mondelinge en schriftelijke communicatie voldoet het beheersingsniveau van de uitwerking en rapportering niet.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school beschikt over een aantal goed uitgeruste vaklokalen. De didactische aankleding ervan is voldoende leerkrachtig. De lokalen beschikken o.a. over een computer en beamer.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De school heeft het moeilijk om haar doelstellingen rond reflectie, remediëring en permanente evaluatie waar te maken. De evaluatie is momenteel een mengeling van gespreide evaluatie van taken en toetsen, van permanente evaluatie van vaardigheden en van overwegend kennisgerichte herhalingstoetsen. De evaluatie is weinig transparant. De school kan niet voor alle vaardigheden verantwoordingsstukken voorleggen. Het procesmatige aspect van de evaluatie zoals voor spreek- en gespreksvaardigheid is niet duidelijk. De evaluatie bevat weinig gegevens over ingezette strategieën en vakattitudes.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De leerlingen worden begeleid en ondersteund. De klassieke opstelling van de lokalen belemmert het ontwikkelen van zelfontdekkend leren en het gebruik van de activerende werkvormen gericht op vaardigheidsontwikkeling. Het gebruik van de digitale leeromgeving in de ondersteuning van het leerproces is een bevorderende factor.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	Het leerplan beveelt aan dat eenzelfde leraar het vak Zakelijke communicatie Nederlands geeft in de beide leerjaren. Dit is momenteel niet het geval en bemoeilijkt een aanpak aangepast aan de noden van de leerling. Omdat de klemtoon duidelijk ligt op het actief aanleren van communicatieve vaardigheden is een nauwe samenwerking met de leraren Nederlands en zaakvakken onontbeerlijk.

3.1.1.8 Engels in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen (leerplan 2004/055)

Voldoet

De eindtermen en leerplandoelen worden evenwichtig aangeboden. De leerlingresultaten voldoen.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De lees- en schrijfopdrachten zijn afgestemd op de tekstsoorten aanbevolen in het leerplan en betreffen creatieve oefeningen en functionele opdrachten. De bedrijfscorrespondentie wordt wel gekoppeld aan lees- en luisteractiviteiten maar wordt beperkt ingeoefend. Het cursusmateriaal is hierdoor slechts gedeeltelijk afgestemd op de noden van de leerlingen en op de behoeften van de studierichting. Positief is dat het onderwijs voldoende vaardigheidsgericht is en dat spreek- en gespreksvaardigheid frequent ingeoefend worden. De motivatie van de leerlingen om de taal te leren draagt bij tot de brede vorming en bevordert de taalvaardigheid van de leerlingen en de interculturele competentie.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

De leraren zijn er nog niet in geslaagd de vaardigheidsgerichte onderwijspraktijk ook te vertalen in de evaluatiepraktijk. De permanente evaluatie is onvoldoende representatief voor het geheel van de eindtermen en leerplandoelen. Het ontbreekt aan transparantie door een gebrek aan duidelijke evaluatiecriteria voor spreek-, lees- en schrijfopdrachten en het samentellen en weer herleiden van de scores voor de vaardigheidstoetsen. Positief is dat de verschillende vaardigheden frequent getoetst worden. De opdrachten voor schrijven zijn valide en afgestemd op de leerplandoelen.

Zoals voor Nederlands en Duits houden de leerlingen een taalportfolio bij met als opdracht toetsen en taken te ordenen, fouten te verbeteren en te reflecteren over de behaalde resultaten. De zelfevaluatie door de leerlingen is niet altijd kwaliteitsvol.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

Het taalgebruik van de leraren is vlot en verzorgd. In de lessen heerst een stimulerend leerklimaat, de communicatie is laagdrempelig en de leerlingen worden uitdrukkelijk aangemoedigd tot interactie. In het algemeen wordt het onderwijsleergesprek gebruikt als werkvorm, maar ook klasdoorbrekende werkvormen worden gehanteerd. De taalvaardigheid van de leerlingen wordt niet in kaart gebracht.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De leerlingen volgen les in lokalen die meestal uitgerust zijn met een computer met internetverbinding en projectiemogelijkheid. Het gebruik van audiovisueel materiaal voldoet. De vaak traditionele busopstelling in de klas is niet bevorderlijk voor de communicatie en interactie tussen de leerlingen. Leraren maken gebruik van ICT om het rendement van het leerproces te verhogen door extra digitale verwerkingsoefeningen aan te reiken. Digitale correspondentie wordt geoefend.

3.1.1.9 Duits in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen (leerplan 2003/075)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie sluit voor het aangeboden gedeelte aan bij de uitgangspunten van de eindtermen en de doelstellingen van het leerplan. Sommige leerplandoelstellingen worden aangeboden maar niet gerealiseerd door de leerlingen. De evaluatie is niet valide.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Vakbekwaamheid en inzet van de leraren kunnen niet verhinderen dat de eindtermen en leerplandoelen onvolledig aangeboden worden. De vier vaardigheden worden vooral op het niveau van de algemene taal ontwikkeld. De vaardigheidsontwikkeling op het niveau van de vaktaal gebeurt te weinig systematisch. De prijsaanvraag met bouwstenen, de 'Schlangenbrief' e.d. zijn goede voorbeelden van ondersteunende strategieën. Het gamma van de voorgeschreven tekstsoorten/taalmateriaal is onvoldoende breed om de leerlingen inzicht in het eigen karakter van het economisch leven in de Duitstalige landen te geven. Voor spreken en luisteren wordt te weinig gebruik gemaakt van functionele teksten zoals bedrijfs- en productinformatie en zakelijke gesprekken. Voor lezen wordt zelden ingespeeld op de aangegeven tekstsoorten (zoals teksten bij statistieken, (enquête)formulieren, beurskalenders, prijslijsten, catalogi, bestelbons, afsprakenboekjes, gebruiksaanwijzingen e.d.) die aansluiten bij de vakbekwaamheid verworven via de specifieke vakken van de studierichting. De leerlingen oefenen onvoldoende de gespreksvaardigheid en schrijfvaardigheid door middel van functionele teksten in vaktaalsituaties. De aanpak van grammatica is overwegend formeel. 'Landeskunde' en intercultureel leren komen voldoende aan bod. De leesvaardigheid neemt de meeste tijd in beslag. Voor spreken gaat er veel tijd naar het oefenen van een telefoongesprek.

Het vak levert een bijdrage tot de geïntegreerde proef in de vorm van een bevestigingsbrief voor de Duitse klanten en een verwelkoming in het Duits. De opdracht 'algemene indruk over de stage' is veeleisend voor de taalzwakke leerlingen. Het gevolg hiervan is een uitgebreide feedback door de leerkracht en leerlingen die het werk herhaalde malen over doen. Of de leerlingen de opdrachten zelfstandig tot een goed einde kunnen brengen is hierbij onduidelijk.

Vorig schooljaar behaalde telkens een derde van de leerlingen zowel in het eerste als in het tweede leerjaar de eindtermen nipt (50/100) of niet. Het is duidelijk dat het Duits als zoveelste taal complex is voor heel wat leerlingen.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatie voldoet voor de algemene taal maar is onvoldoende representatief ten aanzien van de doelstellingen met betrekking tot de vaktaal. De evaluatiepraktijk weerspiegelt het onderwijsaanbod, in die zin dat ook in de evaluatie de voorgeschreven tekstsoorten in de context van het economische leven in de Duitstalige gebieden, zowel als de gespreksvaardigheid/het spreken te weinig aan bod komen.

De evaluatie bevat nog een belangrijk aandeel grammaticale en lexicale vragen, waardoor de ondersteunende functie van grammatica en lexicon ten aanzien van de beoogde vaardigheidsdoelstellingen en dus ook de validiteit van de evaluatie in het gedrang komen.

Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De leerlingen worden begeleid en ondersteund. De klassieke opstelling van de lokalen belemmert het ontwikkelen van zelfontdekkend leren en het gebruik van de activerende werkvormen gericht op vaardigheidsontwikkeling. Hoewel de lesgroepen en de materiële middelen een variatie van werkvormen mogelijk maken, overheerst het onderwijsleergesprek, wat niet aansluit bij het concept van het vaardigheidsgerichte leren. Het taalportfolio geeft een overzicht van de resultaten taken en toetsen per vaardigheid. De verwachte reflectie van de leerlingen op het eigen kunnen en kennen is niet altijd even kwaliteitsvol. Het is duidelijk dat de leerlingen onvoldoende conceptuele kennis hebben om te voldoen aan de eisen van het leerplan. Daar heeft de vakgroep nog geen antwoord op gevonden.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Een tv met kabelaansluiting en videorecorder is in het leslokaal Duits aanwezig. De school beschikt niet over recente Duitstalige kranten of tijdschriften om de doelstellingen intercultureel leren te verwerven. Software voor grammatica en woordenschat, woordenboeken en vakwoordenboeken ontbreken. Via het elektronisch leerplatform worden de leerlingen wel ondersteund in hun leerproces.

3.1.1.10 Dactylografie, toegepaste informatica en kantoortechnieken in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen (leerplan 2010/005)

Voldoet

De leerlingen bereiken de meeste leerplandoelstellingen voor het vak secretariaat met een aanvaardbare diepgang. De permanente leerlingenevaluatie sluit voldoende aan op het leerplan. De materiële uitrusting volstaat om de doelstellingen te realiseren.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De leerlingen krijgen de meeste leerinhouden voldoende leerplangericht en met de nodige diepgang aangeboden. In beide leerjaren krijgen de leerlingen motiverende en betekenisvolle opdrachten waarbij de ICT-doelstellingen ondersteunend en geïntegreerd zijn met de administratieve en de zakelijk-communicatieve doelstellingen. Het cursusmateriaal aangevuld met geactualiseerde opdrachten die voldoende inspelen op nieuwe tendensen en ontwikkelingen, spoort met de clusterstructuur van het leerplan. Extramurale activiteiten of de inbreng van externen zijn positief om de leerplanrealisatie te ondersteunen of creatief te verruimen. Toch is het onderwijsaanbod niet altijd evenwichtig door regelmatige lesuitval in combinatie met een onevenwichtige planning (bijv. aantal lestijden voor de cluster werkomgeving versus de cluster onthaal in III,1 en voor correspondentie, archiveren, vergaderen en bedrijfsevenement versus zakenreis en -lunch in III,2 en de aandacht voor tekstverwerking en presentatiepakket versus de overige ICT-ondersteunende leerplandoelstellingen). Bovendien komen sommige competentiegerichte leerplandoelstellingen zoals zelf organiseren en archiveren, telefoneren, bezoekers ontvangen en onthalen in de praktijk weinig of niet aanbod. De vakgroep is nog zoekende naar de juiste balans tussen de ondersteunende ICT-doelstellingen, de kennisdoelstellingen en alle competentiegerichte doelstellingen van administratieve en zakelijk-communicatieve aard. In het kader van de geïntegreerde proef krijgen de leerlingen in het tweede leerjaar de gelegenheid om twee weken stage te lopen. De doelstellingen van deze stage zijn geëxpliciteerd en de voorbereiding, de begeleiding en de administratieve opvolging voldoen. De opbouw van het stageschrift zet nog onvoldoende aan tot uitgebreide verslaggeving en persoonlijke reflectie. Hoewel dit gebeuren veel lestijd kost, is het duidelijk dat het werken in een reële
---	--

secretariaatsomgeving door de leerlingen ervaren wordt als een enorme persoonlijke verrijking. Ook de feedback vanuit de stageplaatsen is overwegend positief.

In de geïntegreerde proef komen de verschillende vakken van de basisvorming en het fundamenteel gedeelte profielgericht, evenwichtig en voldoende geïntegreerd aan bod.

Uitrusting <i>ICT Inzet uitrusting Leermiddelen</i>	Alle lessen gaan door in een computerlokaal. De leerlingen beschikken over voldoende performante pc's, er is een printer en een grootbeeldprojector. Ze zijn vertrouwd met het ontwikkelen van hun ICT-vaardigheden en gaan spontaan om met gedigitaliseerde informatie. Toch ontbreekt het aan een stimulerende en uitnodigende secretariaatsomgeving. Het gebruikte lokaal leent zich minder voor het gebruik van interactieve werkvormen.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht Volledigheid Beheersingsniveau Transparantie</i>	De school opteert voor een systeem van gespreide evaluatie waarbij het evaluatieresultaat steunt op toetsen en in mindere mate op taken. Het aantal taken en toetsen volstaat. Parallel aan het lesverloop gaat bij de evaluatie veel meer aandacht uit naar ICT- dan naar administratieve en zakelijk-communicatieve doelstellingen. Er is erg veel aandacht voor het inoefenen en evalueren van presentaties maar de overige competentiegerichte vaardigheden zoals onthaalvaardigheden, klassemmentsvaardigheden en het ondersteunen van vergaderingen worden veel minder geëvalueerd. Hierdoor is ook de evaluatie veeleer onevenwichtig. Er is aandacht voor de evaluatie van vakgebonden vaardigheden en attitudes tijdens het schooljaar maar het aandeel in het eindresultaat (bijv. voor de stages en de geïntegreerde proef) is niet altijd duidelijk. Voor de geïntegreerde proef krijgen de leerlingen punten voor het proces, het product en de presentatie. Gezien de tijd en de energie die de leerlingen zouden moeten steken in het proces, weegt de puntenverdeling onvoldoende door in de eindbeoordeling om de leerlingen aan te zetten tot werken. Ondanks de geboden ondersteuning is het opvallend dat de meeste leerlingen, vooral voor de taalvakken, meerdere tekorten verzamelen voor het proces maar toch allemaal slagen voor het geheel van de proef. De vakgroep stelt zich onvoldoende de vraag of de productevaluatie niet meer de evaluatie is van hun werk dan dat van de leerlingen. De criteria voor het beoordelen van het product en van de presentatie door de verschillende, hoofdzakelijk interne juryleden zijn weinig transparant. Intern is er is een afzonderlijk rapport voor de geïntegreerde proef dat een overzicht van behaalde resultaten voor elk van de onderdelen bevat. Ouders en leerlingen zijn voldoende op de hoogte van de evaluatie van alle tussentijdse prestaties via een evaluatieblad met een lettercode en ruimte voor verduidelijkende commentaren. De studieresultaten voor het vak secretariaat liggen in de lijn van de klasgemiddelden en alle leerlingen slagen voor het vak. Gezien de aard van de evaluatie, geven de uitslagen echter een vertekend beeld van de capaciteiten van de leerlingen en de mate waarin ze alle leerplandoelstellingen beheersen.

Leerbegeleiding De leerlingen werken taakgericht in een gemoedelijke sfeer. Begeleid zelfstandig of in groep leren ze bedrijfsspecifieke informatie opzoeken, filteren, verwerken en presenteren, vergaderingen en een bedrijfsevenement ondersteunen en verschillende softwarepakketten gebruiken. In combinatie met het elektronische leerplatform kunnen de leerlingen ook meermaals in groepjes coöperatief leren door te werken aan groepsopdrachten.

Preventief Er is voldoende aandacht voor ondersteuning: instromers met leerachterstand krijgen maximale mogelijkheden voor bijwerklessen. Voor het verwerven van achterstallige leerinhouden biedt de school diverse remediërmogelijkheden aan. De leerlingen krijgen duidelijke feedback over hun leervorderingen en attitudes en er is aandacht voor zelfreflectie.

Curatief De ondersteuning en de begeleiding van de geïntegreerde proef getuigen van enthousiaste werkinzet en engagement ten aanzien van de onderwijstaak vanwege de begeleidende leraren maar nodigen de meeste leerlingen onvoldoende uit om een afdoend bewijs te leveren van hun kennen en kunnen op het einde van de derde graad tso. Voor meerdere opdrachten wordt van de leerling immers niet meer verwacht dan dat hij de verbeteringen, die de leraar op de eerste en de tweede versie aanbrengt, overneemt in zijn definitieve versie.

Deskundigheidsbevordering De vakbekwaamheid en het engagement op lerarenniveau is groot en het groeiend aantal vakdoorbrekende initiatieven is positief maar ze zijn niet altijd voldoende expliciet gekoppeld aan het realiseren van leerplandoelstellingen. Het bijhouden van een info- en documentatiebundel voor de studierichting, de vooropgezette kwaliteitsdoelen van de vakgroep en de agendapunten van het overleg getuigen van voldoende engagement, professionele taakbekommernis en bereidheid tot bijsturing van de eigen onderwijsdidactiek.

3.1.1.11 Toegepaste economie in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan 2013/014)

Voldoet niet

De leerlingen bereiken niet alle leerplandoelen voor bedrijfseconomie volledig, voldoende evenwichtig en met een aanvaardbare diepgang. De evaluatiepraktijk is onvoldoende afgestemd op de leerplandoelen.

Onderwijsaanbod Door een combinatie van onevenwichtige planning en lesuitval door extra murale activiteiten, maar ook door de langdurige afwezigheid van de vaktitularis bereiken de leerlingen niet alle leerplandoelen voor bedrijfseconomie.

Volledigheid Hoewel in III,1 nagenoeg alle thema's aan bod komen, is er vaak onvoldoende tijd om alle leerinhouden evenwichtig en voldoende diepgaand te verkennen en in te oefenen. Voor de veeleer theoretische leerplanonderdelen zoals bijv. prijsvorming bij verschillende markten slaagt men er onvoldoende in om de theoretische referentiekaders behoorlijk te verkennen.

Evenwicht Vooral in het eindjaar kan de school via leerlingendocumenten en/of overzichtelijke computerbestanden onvoldoende aantonen dat alle leerplan-aspecten met voldoende diepgang werden gerealiseerd. Ook in de evaluatie komt dit niet voldoende tot zijn recht.

Beheersingsniveau Allerhande activiteiten, vaak georganiseerd door de vakgroep, maar ook door anderen, zorgen voor heel wat lesuitval, waardoor er op jaarbasis minder effectieve lessen zijn dan het minimum door het leerplan vooropgesteld. Zonder het waardevolle karakter van deze activiteiten in twijfel te trekken, leggen zij door hun frequent karakter een te groot beslag op de beschikbare lestijden en hypothekeren zij daardoor een diepgaande verwerking van leerinhouden.

Samenhang Een gezamenlijk realiteitsgebonden en geactualiseerd planningsdocument wordt onvoldoende benut. Ook de koppelingen tussen de vele ervaringsgerichte

leeractiviteiten en projecten en het realiseren van verwante leerplandoelstellingen zijn niet altijd duidelijk. Hoewel het leerplan dit niet oplegt, opteert de school ervoor de leerlingen van het tweede leerjaar gedurende twee weken stage te laten lopen. De stageverslagen tonen aan dat het veeleer gaat om een zinvolle bedrijfsverkenning met de opdracht om zoveel mogelijk informatie te sprokkelen voor de geïntegreerde proef. In de geïntegreerde proef komen de verschillende vakken van de basisvorming en het fundamenteel gedeelte profielgericht, evenwichtig en voldoende geïntegreerd aan bod. De verschillende opdrachten worden doordacht voorbereid via o.a. de afsprakenbundel met richtlijnen, opdrachten en deadlines. Voor de bedrijfseconomische vakken sluiten de aard en de omvang van de opdrachten goed aan bij het studierichtingsprofiel, het leerplan en de stage. Toch missen de meeste eindproducten de nodige diepgang en getuigen ze niet zelden van onvoldoende taalkennis. De leerlingenagenda's bezitten niet altijd de nodige en transparante informatiewaarde voor de leerplanvoortgang en de te kennen leerstof, de taken, toetsen en de aangeboden leerbegeleiding.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school voldoet aan de door het leerplan opgelegde minimale materiële vereisten. De opstelling van de klaslokalen leent zich niet tot het inzetten van interactieve werkvormen. De meeste lessen vinden plaats in computerlokalen, waarbij de leerlingen toegang hebben tot het internet en de nodige softwarepakketten. De integratie met en de ondersteuning via het luik toegepaste informatica en het boekhoudpakket verloopt volgens schema. De leerlingen krijgen voldoende kansen om zelf informatie op te zoeken, te verwerken en te presenteren. Ze zijn vertrouwd met het ontwikkelen van hun ICT-vaardigheden en gaan voldoende om met gedigitaliseerde informatie. De leerlingen benutten de elektronische leeromgeving als communicatiemiddel in verband met de leraren in verband met taken, oefeningen en het raadplegen van ondersteunend materiaal. De activiteiten voor de mini-onderneming bieden ongetwijfeld een meerwaarde aan de opleiding. De leerlingen beschikken over uitgebreid en leerplanrelevant studiemateriaal, dat ze echter voor sommige leerplanonderdelen ondermaats benutten en vervangen door soms slordige, onvolledige en weinig diepgaande notities. Nog te sporadisch wordt dit studiemateriaal ook levensecht gemaakt via actuele teksten, socio-economische artikels en praktijkdocumenten, zoals het leerplan vraagt.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De leerlingenevaluatie weerspiegelt de behandelde leerstof, maar tevens de lacunes in de leerplanrealisatie. Ze mist betrouwbaarheid omdat ze onvoldoende representatief is voor het geheel van de leerplandoelen. Naast de hiaten in het onderwijsaanbod, gebeurt de evaluatie van veel leerplandoelstellingen niet op het gepaste beheersingsniveau en is de correctie niet altijd even zorgvuldig. In de loop van het schooljaar wordt voldoende frequent getoetst door middel van toetsen en enkele taken. Door hun omvang hebben de toetsen eerder een summatief dan een formatief karakter en nemen ze te veel tijd in beslag. Hoewel het leerplan naast de ontwikkeling van kennis en vaardigheden ook de attitudinale ontwikkeling beoogt, blijft de vakgroep zoekende naar criteria voor een gelijkgerichte evaluatie van vakgebonden attitudes en vaardigheden. Of de afgesproken inhoud en verhouding tussen dagelijks werk en examens op schoolniveau nog in voldoende mate tegemoet komt aan de eisen van de leerplannen, heeft nog geen aanleiding gegeven tot reflectie binnen de vakgroep.

De uitgebreide examens peilen hoofdzakelijk naar kennis en relatief eenvoudige toepassingen. Hoewel de leerplannen suggereren om een minder belangrijke plaats toe te kennen aan het kunnen reproduceren van op zichzelf staande concepten, zijn toepassingsvragen, vertrekkende vanuit contextmateriaal (situatieschetsen, actuele teksten, documenten en artikels) veeleer schaars. De moeilijkheidsgraad van de examenvragen is bescheiden en de vragen doen slechts in beperkte mate een beroep op inzichtelijke denkprocessen en diepgaande kennis en analysevaardigheden.

Samengevat wijst dit alles erop dat de leerplandoelstellingen nog te weinig als richtsnoer fungeren bij het opstellen van de evaluatie. Een evenwichtige koppeling van de evaluatie aan alle categorieën leerplandoelen wordt nog onvoldoende prioritair gesteld.

Voor de geïntegreerde proef krijgen de leerlingen punten voor het proces, het product en de presentatie. Gezien de tijd en de energie die de leerlingen zouden moeten steken in het proces, wegen de punten onvoldoende door in de eindbeoordeling om de leerlingen aan te zetten tot werken. Het is opvallend dat de meeste leerlingen ondanks de extra ondersteuning bovendien meerdere tekorten verzamelen bij de ondervraging over hun eindwerk, maar toch allemaal slagen voor het geheel van de eindproef. De vakgroep stelt zich onvoldoende de vraag of de productevaluatie niet meer de evaluatie is van hun werk dan dat van de leerlingen. De criteria voor het beoordelen van het eindproduct en van de presentatie door de verschillende, hoofdzakelijk interne juryleden zijn onvoldoende transparant.

Intern is er een afzonderlijk rapport voor de geïntegreerde proef dat een overzicht van behaalde resultaten voor elk van de onderdelen bevat. Ouders en leerlingen zijn voldoende op de hoogte van de evaluatie van alle tussentijdse prestaties via een evaluatieblad met een lettercode en ruimte voor verduidelijkende commentaren.

De studieresultaten liggen in de lijn van de klasgemiddelden; de enkele leerlingen die voor een vakonderdeel niet slagen, combineren dit meestal met zwakke resultaten voor andere vakken. Gezien de aard van de evaluatie, geven de cijfers echter geen correct beeld van de capaciteiten van de leerlingen en de mate waarin ze alle leerplandoelstellingen beheersen.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Naast het onderwijsleergesprek als dominante werkvorm komen ook het projectmatig werken samen met gevarieerde en motiverende werkvormen (competentieontwikkellend), evenals het computerpakket voor boekhouden en diverse ICT-toepassingen, voldoende aan bod. De leerlingen werken taakgericht in een veilig en rustig leerklimaat. Het groepswerk, de workshops, de presentaties door de leerlingen, de levensechte sollicitatiegesprekken, de marktonderzoeken en de mini. helpen om leerplanrealisatie creatief te verruimen en de motivatie van de leerlingen voor het vak levendig te houden. Verder dragen deze werkvormen impliciet bij tot het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen.

Er is voldoende aandacht voor ondersteuning: instromers met leerachterstand krijgen maximale mogelijkheden voor bijwerklessen. Vanuit een grote pedagogische bekommernis is er voldoende oog voor remediëring van leerlingen met tekorten. De leerlingen krijgen duidelijke feedback over hun leervorderingen en attitudes en er is aandacht voor zelfreflectie.

Toch verlopen deze goedbedoelde begeleidingsinitiatieven soms veeleer moeizaam door de inzet en de studiementaliteit van de meeste leerlingen. Het belangrijk gewicht dat aan examens wordt toegekend beïnvloedt mogelijk

het studiegedrag van de leerlingen, maar onrechtstreeks ook het lesrendement. De ondersteuning en de begeleiding van de geïntegreerde proef getuigen van enthousiaste werkinzet en engagement ten aanzien van de onderwijstaak vanwege de begeleidende leraren maar nodigen de meeste leerlingen onvoldoende uit om een afdoend bewijs te leveren van hun kennen en kunnen op het einde van de derde graad tso. Voor meerdere opdrachten wordt van de leerling immers niet veel meer verwacht dan dat hij de verbeteringen, die de leraar op de eerste en de tweede versie aanbrengt, overneemt in zijn definitieve versie.

Deskundigheidsbevordering Het bijhouden van een vakdossier en de vooropgezette kwaliteitsdoelen van de vakgroep getuigen van voldoende engagement en professionele taakbekommernis. De leraren vormen een hecht en geëngageerd team. Individueel is er zeker voldoende professionaliteit en engagement aanwezig, maar de samenwerking en het verantwoordelijkheidsbesef voor het gezamenlijk realiseren van het geïntegreerde leerplanconcept zijn nog te beperkt. Ook de samenwerking met de taalvakken tijdens het schooljaar (punt 10.7 van het leerplan) is nog onvoldoende uitgewerkt. Zelfevaluatie, (interne) opvolging en ondersteuning zijn nog werkpunten voor de vakgroep en de school.

3.1.1.12 Expressie, opvoedkunde, verzorging en stage in tso derde graad in de studierichting Jeugd- en gehandicaptenzorg (1999/022)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie verloopt met onvoldoende diepgang. De evaluatie is niet betrouwbaar.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De leraren van het specifiek gedeelte hebben de leerplandoelstellingen opgesplitst in een aantal componenten en gespreid over de twee leerjaren. Nagenoeg alle leerplandoelstellingen komen aan bod. Niettegenstaande deze verdeling zijn er overlappingen van leerinhouden merkbaar, onder andere bij thema's zoals gezinsvormen, opvoedingsaspecten, adoptie, handicaps, ... Door een tekort aan onderlinge samenwerking missen de leraren hier de mogelijkheid tot verdieping. De aandacht voor de wisselwerking tussen theorie en beroepspraktijk en naar de persoon van de opvoeder/begeleider krijgt in sommige componenten onvoldoende aandacht. Waardoor de leerlingen kansen missen om zich in te leven en voor te bereiden op de stages. Het zelfontwikkeld studiemateriaal getuigt meestal van een degelijk niveau. Het is overzichtelijk, gevarieerd en het bevat opdrachten, casussen, actuele artikelen, internetsites ...

De leerplanrealisatie voor expressie vertrekt vanuit een brede basis en volgt een doordachte opbouw. De leerlingen krijgen verschillende mogelijkheden aangeboden om de expressievormen in een beroepsgerichte context te verkennen en toe te passen. De nadruk hierbij ligt zowel op het plannen en uitvoeren van activiteiten als op het aanpassen aan de mogelijke doelgroepen. Studiebezoeken in functie van de doelgroepen missen een vakoverschrijdende invulling.

Voor beroepsgerichte pedagogiek en psychologie is het cursusmateriaal goed voorzien van actuele artikels, beeldmateriaal, sprekers en uitstappen. Verwerkingsopdrachten zetten de leerlingen aan tot meer diepgang. Sommige thema's zoals echtscheiding en adoptie worden zeer uitgebreid behandeld. Dit gaat ten koste van de diepgang waarmee de pedagogische impact van de school, de vriendengroep en de media aan bod komen. Er gaat in verhouding te weinig tijd naar de algemene pedagogische consequenties en wenken bij de ontwikkelingsfasen.

Het leerplan vormt de leidraad voor de component ortho(ped)agogiek en ortho(ped)agogische vaardigheden. De aandacht voor ortho(ped)agogische vraagstukken blijft eerder beperkt. Door de sterk leraargestuurde aanpak beantwoorden de verwachtingen ten aanzien van de leerlingen in het lesgebeuren niet steeds aan de algemene doelstellingen zoals aangegeven in het leerplan. In het praktijkgericht gedeelte worden kaders, vaardigheden en technieken aangereikt en meestal ingeoefend. Omzetten van het theoretisch kader naar begeleidingsinitiatieven vraagt nog aandacht. Het thema teamwerking krijgt onvoldoende aandacht.

De component wetgeving krijgt een actuele en gedetailleerde invulling. Het studiemateriaal is overzichtelijk en voorzien van opdrachten.

Het studiemateriaal voor de component biologie is van een degelijk niveau. De verschillende thema's zijn goed gedocumenteerd en geven voldoende aanzetten om de verworven inzichten toe te passen in het eigen dagelijkse leven en bij dat van kinderen en gehandicapten.

De LPD voor beroepsgerichte zorgkunde worden slechts gedeeltelijk gerealiseerd. Onder andere het ontbreken van een aangepast vaklokaal voorzien van de nodige middelen, zoals een kleine en een grote oefenpop, maken het oefenen van bepaalde zorgende handelingen onmogelijk. Het tekort aan deze didactische materialen wordt grotendeels gecompenseerd door het aanbieden van duidelijk beeldmateriaal en het oefenen via rollenspelen.

De stages worden georganiseerd in blokstages. De verdeling over de verschillende zorgvragers in het eerste en het tweede jaar gebeurt op basis van een opbouwende leerlijn. De keuzestage in het tweede jaar heeft een meerwaarde en ondersteunt de leerlingen in hun oriëntatieproces. De stageopdrachten zijn zorgvuldig uitgewerkt en sluiten nauw aan bij de LPD. De activiteiten zijn afgestemd op de stageplaatsen.

De geïntegreerde proef vormt een afspiegeling van de verschillende opleidingscomponenten. De proef is voorzien van duidelijke opdrachten en criteria, een informatiebundel, een planning en stappenplannen. Leraren begeleiden de individuele leerlingen en geven op regelmatige basis schriftelijke en mondelinge feedback. De opdrachten vinden hun realisatie binnen de stage en sluiten goed aan bij de doelgroepen en het studieprofiel.

Onderwijsorganisatie
Samenstelling klasgroepen
Organisatie curriculum

In de meeste gevallen voorziet de school in blokuren. Omdat dit niet zo is voor alle betrokken vakken heeft het een nadelige invloed op het efficiënt benutten van de lestijd en op het gebruik van bepaalde werkvormen.

Voor expressie en ortho(ped)agogiek is er gekozen voor kleinere klasgroepen wat de leerplanrealisatie bevordert. Dit is echter niet het geval voor zorgkunde en ortho(ped)agogische vaardigheden.

De stagecoördinatie biedt een meerwaarde voor de administratieve organisatie, voor de planning, voor de visie- en instrumentenontwikkeling, voor contacten met de stageplaatsen enz.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Voor expressie is er een minimum aan materialen voorhanden. Het lokaal is niet voorzien van audiovisueel materiaal en de bijhorende didactische voorzieningen.

Zoals eerder vermeld, ontbreekt het aan een lokaal met specifieke inrichting en uitrusting voor de component beroepsgerichte zorgkunde.

Voor de andere componenten van het specifieke gedeelte maakt men gebruik van verschillende klaslokalen die voorzien zijn van een computer, internet en projectiemateriaal. In één lokaal is een vakbibliotheek voorzien. Voor het opzoeken en verwerken van digitale informatie kunnen de leerlingen niet altijd gebruik maken van een computerlokaal. De mogelijkheden tot integratie van ICT in het lesgebeuren zijn beperkt.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk is meestal afgestemd op het leerplan. Binnen de meeste componenten is er aandacht voor de afstemming van de vragen op de verschillende beheersingsniveaus. Voor sommige componenten overheerst de evaluatie van kennis waarbij er te weinig aandacht gaat naar inzicht. De evaluatiecriteria zijn niet altijd transparant. Alle toetsen en examens zijn voorzien van een zelfevaluatie conform de schoolafspraken. De leerlingen en leraren maken daar slechts sporadisch gebruik van.

Het behaalde niveau van de leerlingen bij de evaluaties voldoet niet aan de vereisten van de studierichting. Wanneer de leerlingen een vraag onvolledig beantwoorden of niet antwoorden op de kern van de vraag krijgen zij hiervoor nog een meer dan gemiddelde score. Dit maakt de evaluatiepraktijk niet betrouwbaar. Het kan mede een verklaring geven aan de hoge participatiegraad in het vervolgonderwijs tegenover de opvallend lagere slaagkansen ten opzichte van het Vlaamse gemiddelde.

Voor stage is er sprake van een degelijke evaluatie op basis van duidelijke criteria. De beoordelingen verlopen steeds in overleg met de stagebegeleider, de stagementor en de leerling. De stageopdrachten worden voorzien van een zelfevaluatie en feedback door de leraren van de betrokken componenten van het specifieke gedeelte.

De evaluatie van de GIP voldoet aan de vereisten van het leerplan.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Het lerarenteam begeleidt en coacht de leerlingen met zorg. Er is beperkte aandacht voor preventieve en remediërende leerbegeleiding en voor taalondersteuning en stimulering. De veranderende populatie, waar vooral het beheersen van de Nederlandse taal een probleem vormt, vraagt de nodige aandacht en bijsturingen. Zo brengt men de beginsituatie van de leerlingen bij aanvang van de studierichting onvoldoende in kaart en investeert men te weinig in loopbaanoriëntering.

Het zelfontwikkeld studiemateriaal is meestal voorzien van doelstellingen en criteria en soms van studietips. Dit werkt leerbevorderend voor de leerlingen. Ook de studiebezoeken, sprekers en projecten dragen bij tot een optimale verwerking van de leerinhouden. Het gebruik van ICT blijft meestal beperkt (zie uitrusting).

In de meeste vakken primeert het onderwijsleergesprek. Zowel actieve en gevarieerde werkvormen als gedifferentieerd werken krijgen nog onvoldoende ingang in de lessen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Door de brede samenstelling van de vakgroep en omwille van organisatorische redenen ontbreekt het aan regelmatig overleg. De samenwerking binnen de vakgroep verloopt hierdoor eerder stroef. Dit hypothekeert het op elkaar afstemmen van de leerlijnen en inhouden. Het team reageert positief op externe impulsen en is gericht op ontwikkeling. Er is netwerking met andere scholen die dezelfde opleiding aanbieden.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Er werden nog enkele tekorten op het vlak van de organisatie van BVH vastgesteld, meer bepaald ontbreken enkele indiensstellingsverslagen.

De infrastructuur is hier en daar krap in verhouding met het aantal leerlingen. Het beschermde gebouw van het KSO is dringend aan renovatie toe. De plannen daarvoor bevinden zich voor advies bij de dienst Monumenten en landschappen.

Op basis van het dynamisch risicobeheersingssysteem wordt vastgesteld dat aan de minimale vereisten in verband met de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne is voldaan.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiesysteem met inbegrip van de remediëeringsmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De schoolleiding gaat ervan uit dat leraren en vakgroepen zich voor de leerlingenevaluatie baseren op de kaders en richtlijnen die vervat zijn in de eindtermen en de leerplannen. Het evaluatiebeleid beperkt zich in hoofdzaak tot organisatorische en procedurele richtlijnen. De verantwoordelijkheid voor de representativiteit, validiteit, betrouwbaarheid en transparantie wordt bij de vakgroepen gelegd. Er is geen gedragen visie op evaluatie.

Ondersteuning Voor de organisatie van de evaluatie zijn er afspraken over het aantal rapportperiodes, de puntenverhouding dagelijks werk/examen, de evaluatie van de geïntegreerde proef en de stages, het gebruik van vakantietaken en het aanwenden van sticordimaatregelen. De ouders en de leerlingen zijn hierover voldoende geïnformeerd.

Het evaluatiesysteem is gedifferentieerd naargelang van onderwijsvorm en leerjaar. Naargelang de graad en de studierichting wegen dagelijks werk en examens verschillend door in het totaalresultaat. Vooral in de derde graad tso staan de gewichten die respectievelijk aan het dagelijks werk en de examens worden toegekend haaks op de eigentijdse leerplannen waarbij procesmatig en competentieontwikkend leren naast vaardigheids- en attitudeontwikkeling op het voorplan komen.

Alle afspraken rond de geïntegreerde proef zijn per richting vastgelegd in richtlijnen die jaarlijks geëvalueerd en bijgestuurd worden.

De informatie voor het schoolteam betreffende evaluatie is verspreid over een aantal documenten en is hierdoor weinig overzichtelijk.

Doeltreffendheid De doeltreffendheid wordt niet systematisch opgevolgd en de betrouwbaarheid van de scores die per vak aan de begeleidende en delibererende klassenraden worden voorgelegd, zijn wisselend van kwaliteit.

Omwille van het ontbreken van een valide evaluatiepraktijk zijn de resultaten voor verschillende vakken die aan de delibererende klassenraad worden voorgelegd weinig betrouwbaar als basis voor attestering en oriëntering.

In verschillende doorgelichte vakken is vastgesteld dat de evaluatiepraktijk hiaten vertoont. Gepaste beoordelingsmethodes en -criteria of de kenmerken van goede evaluatie zoals validiteit, efficiëntie, transparantie en normering worden vaak uit het oog verloren waardoor de kwaliteitsbewaking in het gedrang komt. De evaluatiepraktijk is bijgevolg niet altijd representatief, mist regelmatig diepgang en is meestal weinig indicatief voor een voldoende hoog verwerkings- en beheersingsniveau.

Bij de correctie van de toetsing staat het aantal toegekende punten soms niet in verhouding tot de juistheid van het geformuleerde antwoord, maar wordt dit overgewaardeerd. Ook de mate waarin vakgebonden vaardigheden en attitudes op basis van uitgeschreven criteria betrokken zijn in de evaluatie is niet altijd duidelijk. In sommige vakken is er een vermenging van vakspecifieke en algemeen schoolse attitudes.

De evaluatie van stages en de geïntegreerde proef wordt niet overkoepelend gecoördineerd, maar verschillend ingevuld naargelang van de studierichting. In alle studierichtingen voldoet de organisatie van deze proef aan de reglementaire richtlijnen m.b.t. het geïntegreerd karakter, de proces- en productevaluatie en de inbreng van externe jury. De criteria voor de beoordeling van de geïntegreerde proef zijn niet in alle studierichtingen voldoende transparant.

Om het procesmatig karakter van de evaluatie meer te beklemtonen neemt de school initiatieven om de leerbegeleiding te laten aansluiten op de evaluatiepraktijk. Regelmatig buigen de begeleidende klassenraden zich over de vorderingen die een leerling heeft gemaakt. De school levert inspanningen om de leerlingen te remediëren. De evaluatie is echter niet altijd leerdoelgericht en de door de school gevraagde foutenanalyse als basis voor een correcte diagnose ontbreekt meestal.

Er worden geen formele deliberatiecriteria gehanteerd. De delibererende klassenraad gaat bij de eindbeslissing geregeld uit van wat de leerling eventueel kan, en houdt onvoldoende rekening met objectieve cijfers en gegevens van wat de leerling heeft laten zien. Het is een nobel streven van de school om slechts uitzonderlijk C-attesten toe te kennen maar ze waakt daarbij niet altijd voldoende over het studiepeil dat zij wil handhaven en dat moet overeenstemmen met de minimumdoelen van de leerplannen. De regelgeving (SO 64) verwacht dat een leerling een leerjaar “met vrucht beëindigt”, als de leerling in voldoende mate de doelstellingen die in het leerplan zijn opgenomen, heeft bereikt en bekwaam wordt geacht de studies voort te zetten in het volgend leerjaar. Uit de overzichten van de leerlingenresultaten, de notulen en de individuele synthesebladen blijkt dat relatief veel leerlingen met tekorten voor verschillende vakken, zowel binnen de basisvorming als het specifiek gedeelte toch doorstromen naar een hoger leerjaar al dan niet met opgave van een vakantietaak. Het valt hierbij op dat met de resultaten van bepaalde vakken zoals bijv. natuurwetenschappen, Duits, wiskunde doorgaans geen rekening wordt gehouden. De motiveringen hiervoor zijn niet altijd duidelijk. Uit deze werkwijze blijkt dat de delibererende klassenraad licht omgaat met haar autonomie. Deze milde interpretatie van de regelgeving doet, naast de soms overgewaardeerde scores die worden voorgelegd, vraagtekens rijzen bij de validiteit van de uitgereikte attesten/getuigschriften. Ze is een belemmering voor de leraren in verband met de leerplanrealisatie voor de betrokken vakken in het volgende leerjaar, maar zet tegelijkertijd niet zelden een rem op de inzet, de motivatie en bijgevolg ook de slaagkansen van de leerlingen.

Uit de leerlingendossiers en de rapportcommentaren, maar vooral ook uit de sterk leerlinggerichte inzet van de vakgroepen blijkt dat zwakke resultaten meestal te relateren zijn aan onvoldoende studie-ijver, studiemotivatie en doorzettingsvermogen. De leerlingen vullen de zelfreflectiemogelijkheid op toetsen en examens slechts sporadisch in. De evaluatie kan daardoor nog onvoldoende worden ingezet om de leerlingen sterker voor hun verantwoordelijkheid te plaatsen of om hun leerproces bij te sturen.

Vorig schooljaar heeft de school inspanningen geleverd om het aantal uitgestelde beslissingen toe te kennen conform de regelgeving. Voordien waren de toegekende uitgestelde beslissingen moeilijk te verklaren door gebrek aan informatie om in juni een attest toe te kennen. Uit onderzoek blijken een aantal uitgestelde beslissingen toen veeleer gebruikt om leerlingen met bepaalde tekorten omwille van een slechte (studie)houding te bestraffen.

De motivering van de B- en C-attesten is niet optimaal. De synthese van de argumenten die de klassenraad tot deze beslissing bracht, zoals een inhoudelijke analyse van de tekorten wat betreft de beheersing van leerplandoelstellingen en de aangeboden remediëringsinitiatieven en effecten, ontbreekt veelal. Vooral in het eindjaar van elke graad komt het advies tot stand in stappen, waarbij de leerlingen en hun ouders voldoende betrokken worden.

De school heeft aandacht voor het communiceren van de leervorderingen aan de leerlingen en aan hun ouders. Ondanks de aansporingen vanuit het schoolbeleid ontbreken scherpe diagnoses van zwakke resultaten en concrete remediëringscommentaren op de rapporten.

Ontwikkeling De laatste jaren zijn er weinig externe nascholingen gevolgd m.b.t. de evaluatiepraktijk. Op school- en vakniveau is er echter voldoende bereidheid tot verandering en responsiviteit aanwezig. Naar aanleiding van het invoeren van nieuwe leerplannen, met nieuwe verwachtingen naar evaluatiepraktijk, hebben een aantal vakgroepen via intervisie de evaluatiepraktijk bijgestuurd in functie van de leerplandoelstellingen.

De school analyseert de gegevens over studieresultaten, attestering, adviezen en vakantiewerk van de leerlingen niet systematisch met het oog op zelfevaluatie van de evaluatie- en deliberatiepraktijk.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** De recent herschikte schoolleiding bestaat uit een directeur en twee beleidsondersteuners. De directeur draagt de eindverantwoordelijkheid en heeft een taakinvulling die hoofdzakelijk het personeel, de logistiek, de kwaliteitszorg en de visieontwikkeling omvat. Hij is omringd door een pedagogische en een administratieve beleidsondersteuner en een stuurgroep kwaliteit. De directie wordt op schoolniveau, met de inzet van BPT en GOK-uren, bijgestaan door een reeks van coördinatoren, zorgbegeleiders en mentoren. De scholengemeenschap ondersteunt een aantal schooloverstijgende materies. Hoewel de interne organisatiestructuur uitgetekend is in een organogram met een taakverdeling en een taakomschrijving voor de actoren, tonen gesprekken met diverse participanten aan dat de transparantie en de samenhang van het geheel kan verbeteren en het draagvlak voor de beleidsvoering kan versterken. De vakbekwaamheid, het engagement en de betrokkenheid bij de doelgroep van heel wat personeelsleden is voorbeeldig.
- Visieontwikkeling** De school is zich bewust van haar specifieke context- en inputkenmerken en staat open voor alle leerlingen. Zij wil hen zoveel mogelijk leerkansen bieden met aandacht voor sociale vaardigheden. Het beleid ontwikkelt een visie die daar concreet wil op inspelen, maar slaagt er niet steeds in om de volledige implementatie ervan op de werkvloer te realiseren. De opgedane ervaring in de eerste graad wordt onvoldoende ingezet in de bovenbouw waardoor de moeizaam behaalde leerwinst deels verloren gaat in de tweede en de derde graad.
- Kleinschalige klassen maken een individuele leerlingenbegeleiding mogelijk. De school wil echter ook innoverend zijn en neemt daarvoor onder meer initiatieven rond geïntegreerd en ervaringsgericht werken. Werkplekleren en een atelierwerking getuigen daarvan. Transferonderwijs biedt dezelfde leerinhouden in verschillende contexten aan. Daarnaast plaatst de school in haar 'beleids- en prioriteitenplan taal' de taalvaardigheidsdoelen, het leren leren en de vakdidactiek onder één noemer.
- Het schoolbeleid vertrouwt bij het realiseren van de leerplannen op de professionaliteit van de individuele leraren en vakgroepen. De aansturing van de leerplanrealisatie en vooral de opvolging op schoolniveau zijn, met uitzondering van de vakoverschrijdende eindtermen, veeleer gering. Sommige leraren worden daardoor te weinig attent gemaakt op de meerwaarde van een professionele samenwerking. De concrete invulling van het takenpakket van de vakgroepen loopt, afhankelijk van de betrokken leraren, sterk uiteen. Soms vormen zij een degelijk geëngageerd team, in andere gevallen verloopt de samenwerking stroef en is het rendement van het collegiaal overleg te beperkt. Meermaals richt het vakgroepenoverleg zich vooral op organisatorische en minder op inhoudelijke aspecten van het onderwijsproces.
- Op het vlak van visieontwikkeling rond en een gelijkgerichte aanpak van de evaluatiepraktijk en de bewaking van het studiepeil, staat het beleid nog voor heel wat uitdagingen. De evaluatie is te weinig representatief voor het curriculum, vooral wat het beheersingsniveau van de leerplandoelen betreft. Meermaals worden de prestaties van de leerlingen overgewaardeerd, wat de betrouwbaarheid van de evaluatie in het gedrang brengt. De leraren doen ernstige inspanningen om tekorten te remediëren, de leerlingen daarentegen worden onvoldoende uitgedaagd.

Besluitvorming De school beschikt over de decretaal opgelegde participatieorganen en een leerlingenraad. Hun werking, het informeel overleg en de gevoerde communicatie moeten bijdragen tot een vlotte en gelijkgerichte schoolorganisatie. Ondanks het bestaan van alle raden, adviesorganen en vak- en werkgroepen, voelen nog niet alle personeelsleden zich in voldoende mate betrokken bij het uittekenen van de schoolwerking en de besluitvorming. In dit verband heeft men ook weinig oog voor het ontstaan van verschillende schoolculturen in de beide vestigingsplaatsen.

De school doet heel wat inspanningen om de ouderbetrokkenheid te verhogen.

Kwaliteitszorg De school werkt, via een stuurgroep kwaliteit aan een structureel ingebouwd kwaliteitszorgsysteem. Een systematische kwaliteitsbewaking van de leerplanrealisatie en de onderwijsprocessen op school- vak- en leerlingenniveau, zoals het kwaliteitsdecreet dat vraagt, is er echter nog niet. Op uitzonderingen na is er zelden doelgericht werk gemaakt van gegevensverzameling en analyse met betrekking tot de belangrijkste aspecten van de schoolwerking, met het doel het beleid bij te sturen. De effecten van beleidsbeslissingen worden niet altijd gemeten en op het niveau van de vakgroepen en de leraren is er nog geen algemeen verspreide cultuur van zelfevaluatie.

Talenbeleid In de eerste graad worden de leerlingen sterk begeleid. De focus ligt op het taalvaardigheidsonderwijs. Het lesmateriaal is aangepast aan de taalarme voorkennis van de leerlingen. De lessen verlopen gestructureerd. Door te investeren in bijkomende lesuren en te kiezen voor co-teaching tijdens de atelierwerking, verwezenlijkt de school vak doorbrekend en efficiënt taalversterkend onderwijs. De samenwerking tussen de leraren Nederlands en de vakleraren rendendeert. De leerlingen geven blijk van voldoende spreekdurf hoewel zij instromen met een laat ontwikkelde woordenschat en onvoldoende grammaticale voorkennis om de vereiste spreek- en schrijfvaardigheid in het Nederlands vlot te ontwikkelen. De school werkt met kleine lesgroepen om de communicatie en interactie met de leerlingen maximaal te kunnen ontplooien en dat werkt in de eerste graad.

De school slaagt er evenwel in mindere mate in om de bovenbouw op een gelijkaardige efficiënte werkwijze te laten sluiten. Hier overheerst het onderwijsleergesprek. Ondanks de inzet van de leraren en de vlotte interactie in de klas, worden de leerlingen onvoldoende aan het werk gezet om aan het eigen leerproces zelfstandig te werken.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het aanwenden van innoverende werkvormen
- Het zorgen van de personeelsleden voor de leerlingen

Wat betreft het algemeen beleid

- Het ondersteunen van de werking rond de vakoverschrijdende eindtermen

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het bewaken van het beheersingsniveau van de leerplandoelen

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het verder integreren van het talenbeleid in de vakken
- Het doelgericht en doeltreffend werken van sommige vakgroepen
- Het bijsturen van de talrijke remediëringsinspanningen
- Het evalueren en delibereren van de leerlingen conform de regelgeving
- Het onderbouwen van het advies bij de studiebekrachtiging

Wat betreft het algemeen beleid

- Het aansturen en opvolgen van de leerplanrealisatie
- Het onderzoeken en bewaken van de kwaliteit op school- vak en leerlingenniveau
- Het bestaande draagvlak voor de beleidsvoering verder vergroten

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor Nederlands, handelscorrespondentie Nederlands en Duits in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen (wordt opgevolgd)
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor toegepaste economie in tso derde graad in de studierichting Handel (wordt opgevolgd)
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor expressie, opvoedkunde en verzorging in tso derde graad Jeugd- en gehandicaptenzorg (wordt opgevolgd)

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'
- omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 3 TSO Handel		toegepaste economie
Graad 3 TSO Secretariaat-talen	Nederlands	Duits, handelscorrespondentie Nederlands
Graad 3 TSO Jeugd- en gehandicaptenzorg		expressie, opvoedkunde, verzorging

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **11-10-2016** opnieuw een controle uit.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Eric Suys de inspecteur-verslaggever	Wilfried ASSCHERICKX de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	